

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง “ความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ประชากรที่ใช้คือ จำนวนครัวเรือนประชากรที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 395 คน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ค่าความถี่, ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการศึกษานำเสนอตามลำดับดังนี้

1. สรุปผลวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีรายได้ต่อปี 100,001 - 200,000 บาท/ปี ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูก 31 - 50 ไร่ มีปริมาณผลผลิตทุเรียนต่อปี 11 - 15 ตัน/ปี ส่วนใหญ่มีวิธีการขายผลผลิตขายแบบเหมาสวนมากที่สุด ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ระดับความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านการผลิต มีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 ส่วนเรื่อง ด้านการตลาด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ ด้านผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

การให้ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการผลิตทุเรียนนอกฤดู มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 รองลงมาคือ วิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียนให้มีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ส่วนเรื่องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูปทุเรียนผลสด ให้เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

2. ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ ด้านตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ดังนี้

มีตลาดรับซื้อผลผลิตทุเรียนที่ได้มาตรฐาน และมีจำนวนที่เพียงพอในการรองรับผลผลิตของเกษตรกรที่จะออกสู่ตลาดมีความต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 1 รองลงมาคือ มีการกำหนดมาตรฐานของราคาทุเรียนตามปริมาณผลผลิตในแต่ละปี อยู่ในระดับมากที่สุด โดยให้ความสำคัญในอันดับ 2 ส่วนเรื่อง มีงบประมาณในการสนับสนุน การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางการตลาดอยู่อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมาก โดยให้ความสำคัญในอันดับสุดท้าย ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการผลิต

1.1 ภาครัฐควรมีการวางแผนที่จะมารองรับปัญหาระบบชลประทาน เส้นทางคมนาคม

1.2 เกษตรกรขาดข่าวสารข้อมูลทางการเกษตรที่ทันสมัยอยากให้ภาครัฐเข้ามาช่วยดูแล

เกษตรกรบางรายขาดแคลนที่ดินทำกิน บางรายต้องเช่าที่ดินทำกิน

2. ด้านการตลาด

2.1 ภาครัฐควรจัดหาตลาดรองรับผลผลิตที่มีเพิ่มขึ้นทุกปี

2.2 เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตทุเรียนได้ในราคาถูกต่ำ ถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ในเรื่องการชั่ง การกตราคา อยากให้มีการเข้ามาช่วยแก้ไขอย่างเร่งด่วน

2.3 อยากให้ช่วยวางแผนการจัดการเรื่องตลาดรองรับมาก เพราะผลผลิตทุเรียนเสียหายง่ายเมื่อไม่มีห้องเย็นที่จะเก็บรักษาผลผลิตไว้เพื่อต่อรองราคา

อภิปรายผล

1. ระดับความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียนในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ: กรณีศึกษาเกษตรกรอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของสุวีรัตน์ กิตติสุวณนา (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาการแก้ปัญหาราคาทุเรียนตกต่ำของจังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของอรณี ฉวีวรรณ (2548) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพร้อมของเกษตรกรและความต้องการบริโภคผลไม้ทุเรียน มังคุดของผู้บริโภคในต่างประเทศ จากการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของสมศักดิ์ วิรัตน์กุล (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรทุเรียนมีราคาคต่ำตามฤดูกาลผลิต จังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และขัดแย้งกับการศึกษาของรจิตร์ ธัญญารักษ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การเพาะปลูกทุเรียนเฉลี่ย 17.91 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1. ด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิต และการตลาดจากภาครัฐ ด้านผลิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของรจิตร์ ธัญญารักษ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การเพาะปลูกทุเรียน ด้านการผลิต อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่สำคัญมาจากการขาดความรู้ความเข้าใจในการปลูกทุเรียน ทำให้การมีตัดทุเรียนอ่อน ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ วิรัตน์กุล (2545) และสอดคล้องกับชูศักดิ์ ชวประดิษฐ์ และคณะ (2541) ที่กล่าวว่า ผลผลิตทุเรียนยังมีปัญหาในด้านคุณภาพ เพราะเกษตรกรรีบตัดผลทุเรียนก่อนระยะเวลาที่สมควร เนื่องจากกลไกราคาและตลาดเป็นสิ่งล่อใจ รวมทั้งผู้รวบรวมผลผลิตในท้องถิ่น และคนตัดทุเรียนส่วนหนึ่ง ไม่ทราบข้อพิจารณาในการเลือกเก็บเกี่ยวทุเรียน และสอดคล้องกับ

สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี (2544) ที่กล่าวไว้ว่าคุณภาพผลผลิตยังไม่ดีพอ เนื่องมาจากการตัดทุเรียนอ่อนออกจำหน่าย

2. ด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรสวนทุเรียนมีความต้องการในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดจากภาครัฐ ด้านตลาด ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ขัดแย้งกับการศึกษาของ รจิตร์ ธีญญารักษ์ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการการผลิตทุเรียนของเกษตรกรในจังหวัดจันทบุรี จากผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีพื้นที่การเพาะปลูกทุเรียน ด้านการตลาด อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านหนึ่ง คือ ราคาผลผลิตตกต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับสมศักดิ์ วิริตีสกุล (2545) ที่ว่า เกษตรกรที่ขายทุเรียนในราคาตกต่ำมาก และมากที่สุด จะมีค่าคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสาเหตุที่ทำให้ราคาทุเรียนตกต่ำในหัวข้อแหล่งรับซื้อในจังหวัดมีจำนวนน้อย, ขาดการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคา, พ่อค้าคนกลางเป็นผู้กำหนดราคา และมีผลผลิตออกสู่ตลาดมากในช่วงระยะเวลาเดียวกัน สูงกว่าเกษตรกรที่ขายทุเรียนในราคาตกต่ำน้อยและไม่ตกต่ำ นั้นแสดงว่าสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อราคาทุเรียนที่ตกต่ำ ที่ควรหาทางแก้ไขต่อไป ซึ่งในสถานการณ์ที่ราคาผลผลิตทุเรียนตกต่ำนี้มีเกษตรกรได้ให้ข้อเสนอแนะถึงการประกันราคาทุเรียนว่า รัฐควรนำมาตรการนี้ออกมาใช้ ซึ่งหลักการของการประกันราคานี้ จะใช้ในสถานการณ์ที่ราคาผลผลิตตกต่ำมากจนคาดได้ว่าในปีการผลิตหน้าเกษตรกรจะผลิตทุเรียนน้อยลง โดยหันไปปลูกสินค้าเกษตรชนิดอื่นแทน โดยเกษตรกรผู้ผลิตจะขายสินค้าได้ในราคาที่รัฐรับประกัน หากไม่ได้ตามราคาที่รัฐรับประกัน รัฐจะรับซื้อสินค้าไว้เองในราคารับประกัน ซึ่งในด้านการให้ภาครัฐประกันราคทุเรียนนั้น มีทั้งข้อดีข้อเสีย คือ (โอภาวดี เข้มทอง, 2539) ข้อดี คือ เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ในราคาสูง และมีรายได้มากขึ้น และ ข้อเสีย 1) ผู้บริโภคต้องซื้อสินค้าในราคาแพงกว่าที่ควรจะเป็น 2) ถ้าความต้องการทุเรียนในตลาดทั้งในและต่างประเทศมีน้อยลง และการประกันราคาจะทำให้เกษตรกรจะมีการเพิ่มผลผลิตมากขึ้น จะทำให้เกิดผลผลิตทุเรียนล้นตลาด รัฐมีภาระเพิ่มขึ้น ซึ่งการดำเนินงานเช่นนี้ จำเป็นต้องใช้มาตรการอื่นร่วมด้วย เช่น การขยายตลาด หรือ การจำกัดปริมาณการผลิต เป็นต้น ดังนั้น มาตรการการประกันราคาทุเรียน จึงต้องให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องพิจารณาให้เหมาะสมด้วย ดังนั้น การใช้มาตรการการประกันราคาทุเรียนนั้น หน่วยงานของรัฐจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการส่งออกทุเรียนแก่พหุพอเหมาะแก่ระยะเวลาขนส่งเพื่อลดปัญหาผลแตกและเน่าเสีย และควรส่งออกทุเรียนจากสวนที่มีการดูแลรักษาที่ดี
2. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเรื่องที่ดินทำกินของเกษตรกรชาวสวน

ผู้นำหน่วยงานควรมีการจัดอบรมแก่เกษตรกรในพื้นที่การให้ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตทุเรียนคุณภาพ และการผลิตทุเรียนนอกฤดู

3. ผู้นำหน่วยงานควรจัดเจ้าหน้าที่ออกหน่วยให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเก็บเกี่ยวทุเรียนให้มีคุณภาพ

4. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเกี่ยวกับส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ชีวภาพ แทนการใช้สารเคมี เพื่อลดต้นทุนในการผลิตทุเรียน

5. ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณมีการส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มแปรรูปทุเรียนผลสด ให้เป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ หรือสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In - depth Interview) ควบคู่ไปกับการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งจะเป็นการศึกษาที่ครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการอย่างแท้จริงของความต้องการของเกษตรกรสวนทุเรียน

2. ควรมีการศึกษาปัญหาของเกษตรกรในด้านอื่น ๆ เช่น สภาพภูมิประเทศ การใช้สารเคมีทางการเกษตร เป็นต้น